

Zera Shimshon

by Rabbi Shimshon Chaim Nachmani zt"l

Published Mantua 1778*

Chapter XXIX: Acharei Mot (Lev. 16:1–18:30)

Essay 5. Seeing, desire, and spiritual harm

גְּמָרָא פֶּרֶק ט' דְּבִרְכוֹת תְּנוּ רַבָּנַן: הַמְרַצָּה מְעוֹת לְאִשָּׁה מִיָּדוּ לְיָדָה אוּ מִיָּדָה לְיָדוּ כְּדֵי לְהַסְתַּפֵּל בָּהּ אֶפִּילוּ קִיבַל תּוֹרָה מִסִּינֵי כְּמִשָּׁה רַבִּינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם דְּכַתִּיב "מִיַּמִּינוּ (אֲשֶׁר) [אֵשׁ דָּת] לְמוֹ" לֹא יִנָּקָה מִדִּינָה שָׁל גְּהֵינָם שְׁנֵאמַר "יָד לְיָד לֹא יִנָּקָה רַע" מֵאֵי לֹא יִנָּקָה רַע לֹא יִנָּקָה מִדִּינָה שָׁל גְּהֵינָם עַכ"ל.

Gemara, chapter 9 of tractate Berachot:

The Rabbis taught: one who passes coins to a woman from his hand to her hand, or from her hand to his hand, in order to look at her—even if he received Torah from Sinai like Moshe our teacher, may he rest in peace, as it is written, “From His right hand a fiery law for them”¹—he will not be cleared from the judgment of Gehinnom, as it is stated, “Hand to hand, the wicked shall not go unpunished.”² What is “shall not go unpunished”? He shall not be cleared from the judgment of Gehinnom.

- Berachot 61a³

יֵשׁ לְדַקְדָּק מֵהוּ חוֹמֵר הַסְתַּפְלוּת הָעֵינַן, וְאֵגֵב: בּוֹאֵר עֲנִין עֵין הָרַע וְלָמָּה אֵין הַבְּרָכָה שׁוֹרָה אֲלֵא עַל הַדְּבָר הַסְמוּי מִן הָעֵינַן, וְכִמוּ שְׁדָרְשׁוּ ז"ל עַל פְּסוּק "יֵצֵו ה' אֶתְּךָ אֶת־הַבְּרָכָה בְּאַסְמִיד", וְגַם מֵה שְׁאָמַר רַב בְּפֶרֶק ט' דְּמַצִּיעָא תְּשַׁעִים וְתִשְׁעָה בְּעֵין הָרַע וְאֶחָד בְּדָרָף אֶרְצֵי. קִשָּׁה אֵיךְ הָעֵינַן יֵשׁ לוֹ כֹּל כֹּף יְכוּלָת לְהַמִּית אֲנָשִׁים חוּץ לְזִמְנָם.

It is necessary to analyze what is the severity of gazing with the eye. In passing, the matter of the evil eye will be explained, and why blessing rests only upon that which is hidden from the eye, as the [rabbis] of blessed memory explained on the verse, “The Lord will command the blessing with you in your storehouses.”⁴ There is also what Rav said in chapter 9 of tractate Bava Metzia (107b), “Ninety-nine [die] by the evil eye and one by natural causes.” It is difficult to understand how the eye has such power to cause people to die before their time.

* English translation: Copyright © 2026 by Charles S. Stein. Additional essays are available at <https://zstorah.com>

¹ Deut. 33:2.

² Prov. 11:21.

³ See also Eruvin 18b. The quotation from Deut. 33:2 does not appear in the passage in either Berachot or Eruvin.

⁴ Deut. 28:8. Bava Metzia 42a and Ta'anit 8b cite this teaching from Rabbi Yitzchak and the school of Rabbi Yishmael.

ויובן במאי דאמרין בפרק ז' דסנהדרין הבא על הזכור ועל הבהמה ואשה המביאה את הבהמה עליה וכו' אם אדם חטא בהמה מה חטאה אלא לפי שבאת לאדם תקלה על ידה אמר הכתוב תסקל, ואימת התם בגמרא (דף ג"ה) שאף באילנות דליכא קלון אפילו הכי אמרה תורה השחת שרוף וכלה, הואיל דאית בהו טעמא דתקלה.

This will be understood from what we say in chapter 7 of tractate Sanhedrin (54a): One who has relations with a male, or with an animal, and a woman who brings an animal upon herself, etc.: Even if a person sinned, how did the animal sin? Rather, since it brought a stumbling block to a person through it, the verse said it shall be stoned.

It is stated there in the Gemara (page 55a) that even regarding “trees, where there is no great shame [on the part of the idolators], [nevertheless] the Torah said: destroy, burn, and annihilate [the trees],” since there is in them the element of causing a stumbling block.

נמצונו למדים שלא לבד בהמה שהיא בעלת חיים אמרה תורה תסקל אלא אף בכל דבר שבאת לאדם תקלה על ידו דינה בהשחת שרוף וכלה, שהרי האילנות של אשרה לא באת תקלה אלא לבגוי נם שהיוזרו על העבודה זרה, ואפילו הכי מקרי תקלה וראויים להשחמה.

We thus learn that not only regarding an animal, which is a living creature, did the Torah say it shall be stoned, but even anything through which a stumbling block came to a person—its law is destruction, burning, and annihilation. For behold, the trees devoted to idolatry only brought a stumbling block, in practice, to the *Bnei Noach*, who were warned against idolatry. That is, they were primarily part of the non-Jewish idolatrous environment, and weren't really a point of failure for Israel. Nevertheless, they are called a stumbling block and are fit for destruction.

ומכל שכן אם בא לישראל שום תקלה שאותו דבר הגורם תקלה יהיה בהשחמה, וכל מי שרואה איזה דבר נחמד לחבירו או איזה בן או איזה רינה או בית נאה או עושר וקבוד, הוא חומדו ונכנס אותה פאנה בלבבו, שמתאנה גם הוא לדבר פנה, ועובר על לאו ד' ולא תחמד . . . בית רעה שדהו ועבדו" וכו', שהוא צווי חמור, שהוא החותם והסיום של עשרת הדיברות.

All the more so, if any stumbling block comes to Israel, certainly that thing which causes the stumbling block should be destroyed. Anyone who sees some pleasing thing belonging to his fellow—whether a child, or some profit, or a fine house, or wealth and honor—such that he covets it, and that desire enters his heart, that he too longs for such a thing, and he transgresses the prohibition of “You shall not covet your neighbor’s wife. And you shall not crave your fellow’s house, his field, his servant,”⁵ etc., which is a severe commandment, being the seal and conclusion of the Ten Commandments. That is, the very act of seeing generates desire, which becomes a prohibition, and thus the object becomes a cause of stumbling.

---

⁵ Ex. 20:17.

ולכן אותו דבר ששלט בו העין ותמדו מקרי שבאת לאדם תקלה על ידו ודינו כעצי אשרה, ומשום הכי אין ראוי שתחול עליו הברכה אלא אדרבא ראוי לקללה, ולפיכך אין הברכה שורה אלא בדרך הסמוי מן העין דוקא.

Therefore, that thing over which the eye has ruled and which has been coveted is considered as something through which a stumbling block has come to a person, and its law is like the trees of an devoted to idolatry. For this reason, it is not fitting that blessing should rest upon it, but on the contrary, it is fitting for a curse. Therefore, blessing rests only upon that which is hidden from the eye specifically.

והכי נמי אמרינו בפרק ג' דבתרא "וישא בלעם את עיניו ונראה את ישראל שכן לשבטיו . . . מה טבו אהליהו" וכו' ראה שאין פתחיהן מכוננים זה כנגד זה אמר ראויים הללו שתשרה עליהם שכינה ותחול עליהם ברכה, שאלמלא היו פתחיהן מכוננים היו מביטים זה את זה בהיזק ראה וזו הנה מוצא מקום לקללם חס ושלום, ועקר ההיזק הוא מפני שהואיל שרואה כל מעשיו ויודע כל עסקיו, שמא יהיה מקנא וחומד אותה הטובה וגורם שעסקי חבירו אוכזים לפי שבאת על ידם תקלה לו כמו שאמרנו.

So too we say in chapter 3 of Bava Batra:

“And Balaam lifted his eyes and saw Israel dwelling according to its tribes.”⁶ [This led him to say, “How fair are your tents, O Jacob.”⁷] What did he see? He saw that their doorways were not aligned one opposite another. He said: these are worthy that the Divine Presence should rest upon them [and that blessing should come upon them].

- Bava Batra 60a

For had their doorways been aligned, they would look into one another with harmful sight, and then he would have found an opening to curse them, Heaven forbid.

The essence of the harm is that since one sees all his deeds and knows all his affairs, perhaps he will become jealous and covet that good, and cause his fellow's affairs to be lost, since through them a stumbling block has come to him, as we have said.

וכל זה דוקא בכל שאר הדברים שהראיה אינה אסורה בהם מצד עצמה אלא האיסור הוא אם אחר הראיה תבא בלבו הסתמדה, אבל בענין ההסתכלות בנשים תחלת הראיה היא איסור תמור, דכתיב "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", ועוד שמשמא עצמו בהרהורים רעים וקא מגרי יצר הרע אנפשיה.

All this applies specifically to all other matters where seeing is not inherently prohibited, but the prohibition is if after seeing, desire enters his heart. However, in the matter of gazing at women, the very beginning of the seeing is a severe prohibition, as it is written, “And you shall not stray after your hearts and after your eyes.”⁸ Moreover, he defiles himself with evil thoughts and incites the evil inclination upon himself.

⁶ Ex. 24:2.

⁷ Ex. 24:5.

⁸ Num. 15:39.

ויבפרק ה' דקמא (דף מ"ז) אמרינן הכניס פירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות ואכלתו בהמתו של בעל הבית והוזקה באכילתו פטור מאי טעמא הנה לה שלא תאכל, וכתבו התוספות הטעם פינון שבמתכוין מביא עליו דבר שמוזיקו אין ראוי זה להתחייב בכך עכ"ל.

In chapter 5 of Bava Kamma [page 47a] we say:

If one brought his produce into the courtyard of a homeowner without permission, and the homeowner's animal ate them, [the homeowner is] exempt [for the loss caused to the owner of the product].

If [the animal] was injured by them, the produce owner is liable [to the homeowner for the damage to the animal].

- Mishnah Bava Kamma 5:2, Bava Kamma 47a

The Gemara clarifies that the Mishnah is discussing a case where the animal was injured by slipping on the produce.⁹ But in a case where the animal is harmed by eating the food, “[the produce owner] is exempt. What is the reason? It should not have eaten the produce.”¹⁰

The Tosafot wrote that the reason is that “since it intentionally brings upon himself something that harms him, it is not fitting for [the produce owner] to be liable for it.”¹¹

והכי נמי בנידון דידן נקרא תחלתו בפשיעה שנתן עיניו בה לראותה, וסופו נמי בפשיעה שמרצה מעות מידו לידה כדי להסתכל בה, ומן הראוי שפול העונש יהיה שולו והאשה הזו לא יהיה לה עונש כלל, שהיה לו שלא לראות.

So too in our case, it's initially called negligence, for he set his eyes upon her to see her. In the end, it is also negligence, for he passes coins from his hand to her hand in order to look at her. It would be proper that all the punishment be his, and that this woman should have no punishment at all, for he should not have looked.

אמנם לפי שאי אפשר שגם היא לא תהיה לה קצת הנאה במה שנה רואה ומסתכל בה, משום הכי גם היא ראוייה לקצת עונש, ומשום שלפי האמת הוא גרם לה זה העונש בפשיעתו, לא ינקה מדינה של גהינם, דהא כל מי שחבירו נענש על ידו אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה.

However, since it is impossible that she receive no benefit at all from the fact that he sees and looks at her, therefore she too is fit for some punishment, since she passively contributes by allowing herself to be seen. Since in truth he caused this punishment to come upon her through his negligence, he will not be cleared from the judgment of Gehinnom, for anyone through whom his fellow is punished is not admitted into the domain of the Holy One, Blessed be He.¹²

⁹ Bava Kamma 47b.

¹⁰ Bava Kamma 47a.

¹¹ Tosafot on Bava Kamma 47b.

¹² Shabbat 149b.

וילפי דרר זה יובן מאי דאמרינו במסכת תענית פרק ג' ר' יוסי דמן יוקרת הנה ליה שהיא ברמא בעלת יופי, סנייה ליהוא גברא דהנה בדיק בהוצא וקא מהדר אבתרא למחזייה, אמר ליה מאי האי, אמר ליה אם ללוקחה לא זכיתי לראותה לא אזכה, אמר לה פתי קא מצערתא לברייתא תובי לעפריה ואל יפשוו ביה בגי אדם, וכן הנה לה, ואמרינו התם דר' יוסי בר אבין פריש מיניה משום דקאמר גברא דעל ברתיה לא חייס. ע"כ.

According to this approach, we can understand what we say in tractate Ta'anit, chapter 3:

Rabbi Yosei of Yukrat had a certain daughter of great beauty. A certain man saw her while he was piercing a hole in the hedge around his property, and looking at her. He said to him: What is this? He said to him: My teacher, if I have not merited to take her [in marriage], shall I not merit at least to see her? He said to her: my daughter, you are causing distress to people; return to your dust, and let not people stumble [into sin] because of you.

- Ta'anit 24a

And so it was. This raises the moral question of whether preventing sin justifies causing harm.

It is stated there that Rabbi Yosei bar Avin separated from [Rabbi Yosei of Yukrat], because he said: "a man who has no compassion on his daughter; how could he have compassion on me?"¹³

וקשה במאי פליגי ומאי טעמא דר' יוסי בר אבין דפריש מיניה. ובמה שכתבנו אתי שפיר, דהואיל דהאי גברא פשע בעצמו ועשה האיסור לילך אחריה לראותה להנאתו, אינו מן הראוי. ליתנו לה כל כך עונש, דאיהו דוקא דאפסיד אנפשיה כדאמרינו הנה לה שלא תאכל ומשום הכי פריש מיניה, ורבי יוסי דמן יוקרת סבירא ליה דגם היא פשעה, שפינון שראתה שנה מסור לראותה באותו המקום הנה לה לפרוש עצמה לבית.

It is difficult to understand this: In what do they disagree, and what is the reason of Rabbi Yosei bar Avin, who separated from him?

According to what we have written, it is well understood: since that man sinned against himself and did the prohibition of going after her to see her for his own pleasure, it is not fitting to give her such great punishment, for he alone brought the harm upon himself, as we say, "it should not have eaten." For this reason he separated from him.

But Rabbi Yosei of Yukrat holds that she too was negligent, since when she saw that this man was pursuing to look at her in that place, she should have withdrawn herself into the house.

---

¹³ Ta'anit 24a.

אי נמי בדרף אחר דאמרינן בסוף פרק ח' דסנהדרין גבי ההוא גברא דהעלה בלבו טינא ואמרו חכמים ימות ואל יספר עמה אחריו הגדר, ולמאן דאמר התם פנויה היתה הני טעמא משום פגם משפחה, והכי נמי איכא משום פגם משפחה ומאי טעמיה דר' יוסי בר אבין, וקלא בדין המיתה אביה דומיא דאילנות דאמרה תורה השחת שרוף וכלה.

Alternatively, in another way, as we say at the end of chapter 8 of Sanhedrin:

Regarding that man who set his eyes upon a certain woman and **conceived a lust in his heart** to the point that he became deathly ill. They came and asked doctors [what was to be done with him]. They said: He will have no cure until she engages in sexual intercourse [with him]. The Sages said: Let him die, and she may not engage in sexual intercourse with him. [The doctors said:] She should [at least] stand naked before him. [The Sages said:] Let him die, and she may not stand naked before him. [The doctors said]: She should [at least] converse with him behind a fence. [The Sages insisted:] **Let him die, and she may not converse with him behind a fence.**

Rabbi Ya'akov bar Idi and Rabbi Shmuel bar Nachmani disagree about [the reason]. One says: She was a married woman, and one says: She was unmarried. Granted, according to the one who says she was a married woman, [they ruled] properly [since any intimacy would be a severe violation of halacha]. But **according to the one who says she was unmarried**, what is all this [reasoning]?

Rav Pappa says: **This is due to** [the potential] **family blemish** [i.e., harm to the family name, as it is not permitted to bring disgrace to the entire family in order to save the lovesick man].

- Sanhedrin 75a

So too here there in the case of the daughter of Rabbi Yosei of Yukrat **is the matter of blemish to the family. What is the reasoning of Rabbi Yosei bar Avin** to oppose his decision? **Was her father not [justified] in the judgment of death, analogous to the trees regarding which the Torah said: destroy, burn, and annihilate?**

וגיש לומר דאמרינן התם בפרק ז' דסנהדרין (דף נ"ה) רבא אמר אמרה תורה בהמה שנהגית בעבירה תהרג, והרי אילנות דאין נהגין בעבירה ואמרה תורה השחת שרוף וכלה, בבבלי חיים קאמרינן דחס רחמנא עליהו. ופרש רש"י דחס רחמנא עליהו ושהצריך להם בית דין של עשרים ושלוש והעזאת עדים עכ"ל.

It may be said that we say there in chapter 7 of Sanhedrin (page 55a):

Rava says [there is a distinction between an animal that was worshipped and an animal used for bestiality]: **The Torah states that** [because the] **animal enjoyed the transgression, it must be killed.** [This is not the case with an animal that was worshipped.]

But [regarding] **trees** [devoted for idolatry], **which do not enjoy the transgression, the Torah** [still] **says: Destroy, burn, and demolish?** [The answer

is that] **we are speaking of living animals, and the Merciful One has pity on them.** [Thus, an animal is killed only if it enjoyed the transgression.]

- Sanhedrin 55a

Rashi explained that the Merciful One had compassion upon them, in that He required for them a court of twenty-three and the testimony of witnesses.

מוכח מכאן שבעלי חיים אף על פי שבאזה מהם תקלה לאדם אינו נהרגין אלא בבית דין ועדים משום דחס רחמנא עלייהו, ומכל שכן בתו של ר' יוסי דמן יוקרת שלא היתה לו להמיתה בלי בית דין ועדים עד שמתעבור עבירה שמתחייב מיתת בית דין והשתא שהמיתה על פרוה לומר דלית ליה סברא דרבא דחייס רחמנא על בעלי חיים ומשום הכי דייק למימר גברא דעל ברמיה לא חייס וכו'.

It is proven from here that living creatures, even though a stumbling block came through them to a person, are not killed except by a court and witnesses, because the Merciful One had compassion upon them. All the more so, the daughter of Rabbi Yosei of Yukrat—he should not have put her to death without a court and witnesses until she committed a transgression that would obligate her to capital punishment. Now that he put her to death, one must say that he does not hold like the reasoning of Rava that the Merciful One had compassion upon living creatures. For this reason, it was precise to say: “a man who has no compassion on his daughter, how could he have compassion on me?”

* * *